

Нікопольський технікум Національної Металургійної Академії України

Затверджено:
наказом директора
НТ НМетАУ
від _____ 2013 р. № _____

_____ В.М.Рубанов

І Н С Т Р У К Ц І Я

з безпеки життєдіяльності ОП-47 Вступний інструктаж для студентів технікуму.

1. Загальні відомості про навчальний заклад, його структуру (кабінети, лабораторії, майстерні, спортзали).

1.1. Нікопольський технікум НМетАУ має багату і своєрідну історію, яка починається з 1944 року.

Основою стабільності і зміцнення промислових підприємств нашого регіону були, є і будуть наші випускники, які плідно працюють в чорній металургії нашої країні, у ближньому та дальньому зарубіжжі.

У 1944 році на звільненій від фашистів Нікопольській землі налагоджувалося мирне життя. Не вистачало робочих рук і кваліфікованих фахівців. Для підготовки і забезпечення технічними кадрами середньої ланки промислових підприємств нашої країни, в першу чергу – Південнотрубного заводу, який відновлювався після військового лихоліття, у 1944 році, за Указом Народного Комісара чорної металургії СРСР І.Т. Тевосяна, був створений Нікопольський металургійний технікум (НМТ). Спочатку це була філія Дніпропетровського індустріального технікуму, а з жовтня 1945 р. НМТ став Нікопольською філією Запорізького металургійного технікуму. Технікум не мав своєї бази, навчальний корпус знаходився в будівлі сільськогосподарського технікуму на площі Б.Хмельницького.

У 1948 році НМТ став самостійним навчальним закладом. У той час технікум готував фахівців наступних спеціальностей:

- трубопрокатне виробництво
- планування і економіка виробництва
- механічне устаткування металургійних цехів
- промислове і цивільне будівництво
- розробка видобутку руди.

У 1946 році був здійснений перший випуск молодих фахівців:

- плановики-економісти – 71 чол.;
- техніки-механіки – 10 чол.

У 1947 році технікум перейшов у навчальне приміщення, яке було відремонтовано Південнотрубним заводом. Приміщення технікуму не було обладнане для проведення занять: не вистачало меблів для студентів, не було навчальних кабінетів, лабораторій, не працювало опалення. Не дивлячись на це, за короткий термін силами колективу студентів і викладачів були створені кабінети і лабораторії.

У 1952 році були побудовані актовий і спортивний зали, а в 1953 – гуртожиток технікуму.

У 1955 році гірниче відділення було переведене в місто Марганець і на його базі створений Марганецький гірничий технікум.

У 1974 році колектив технікуму відзначив своє новосілля у новій чотириповерховій будівлі, яка була побудована по пр. Леніна, 18. Ключ від цієї будівлі прийняв директор технікуму Горбенко І.М. Разом з новим учбовим корпусом колектив технікуму отримав новий гуртожиток

та їдальню. Силами студентів і викладачів електротехнічного відділення, за короткий термін, було обладнано вісім лабораторій спеціального електротехнічного циклу.

На інструментальному відділенні у 1974 році була утворена, а потім реконструйована лабораторія ріжучого інструменту та лабораторія інструментального виробництва.

У 1983 році створена лабораторія стандартизації і технічних вимірів.

Практичних навичків по спеціальностям студенти набувають у механічній та слюсарній майстернях.

Підготовка техніків-металургів здійснюється в лабораторії трубного виробництва, де встановлені діючі прокатні стани, гідравлічний прес, стани ХПТР і волочильні ланцюги.

За ці роки випущено понад 16000 студентів, які працюють у Нікополі, Дніпропетровську, в різних регіонах України, в країнах ближнього і далекого зарубіжжя.

З 1999 року у складі НМетАУ Нікопольський технікум живе повноцінним студентським життям. У його стінах навчаються студенти за спеціальностями:

- технічне обслуговування і ремонт устаткування металургійних підприємств;
- виробництво сталі і феросплавів;
- обробка металів тиском;
- монтаж і експлуатація електроустаткування підприємств і цивільних споруд;
- інструментальне виробництво;
- бухгалтерський облік.

З 2006 року Нікопольський технікум Національної металургійної Академії України входить до складу Нікопольського науково-навчального комплексу Національної металургійної Академії України. До комплексу також входять: Нікопольський факультет Національної металургійної Академії України, Нікопольський технологічний факультет Гіпопрома. Директор комплексу В.М. Рубанов.

Технікум має три комп'ютерних класи.

У Нікопольському технікумі для учасників навчально-виховного процесу встановлено п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями.

Час початку і закінчення занять встановлюється відповідно до навчального розкладу уроків і затверджується директором технікуму. Початок навчально-виховного процесу у технікумі починається о 8-30. Всі студенти зобов'язані приходити до технікуму за 10 хвилин до початку занять.

Вчитися у Нікопольському технікумі Національної металургійної Академії України престижно, а тому цікаво й перспективно.

2. Загальні правила поведінки студентів під час навчально-виховного процесу.

Безпека життєдіяльності та охорона праці учасників навчально-виховного процесу у технікумі ґрунтується на свідомому і сумлінному виконанні правил поведінки. Основні види життєдіяльності у закладі освіти – навчання, наполеглива праця, творчість. Під час знаходження у технікумі потрібно чітко усвідомлювати наслідки своїх дій, щоб не створити небезпечну ситуацію для себе та оточуючих. Необхідно розуміти те, що безпека, перш за все, залежить від кожної людини, її ставлення до навколишнього середовища та інших людей.

Обов'язковим, на протязі усього навчання у технікумі, є інструктування та навчання студентів безпечним методам навчання та праці, надання першої допомоги потерпілим від нещасних випадків, правильних дій при виникненні надзвичайних ситуацій, правил дорожнього руху. Проведення інструктажів та перевірка знань студентів з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності здійснюється у межах навчальної програми і оформлюється відповідно у журналі інструктажів з охорони праці. Перед початком навчальних занять, два рази на рік, проводиться вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності. Студенти, які інструктуються, розписуються у журналі реєстрації інструктажів. Виконання вимог правил з охорони праці та безпеки життєдіяльності студентами є обов'язковим у роботі, спрямованій на організацію безпечних і здорових умов праці та навчання студентів технікуму у навчальних кабінетах, кабінатах підвищеного ризику, спортивному залі, спортивних майданчиках, механічній та слюсарній

майстернях.

У кабінетах фізики та хімії студентам забороняється працювати із реактивами, електричними та іншими нагрівальними приладами без дозволу керівника, вчителя. Під час практичних та лабораторних занять, у кабінетах підвищеного ризику, необхідно виконувати лише ту роботу, з якої пройдено інструктаж, чітко дотримуючись вимог інструкції з охорони праці.

Для підлітків 16-17 років встановлені граничні норми переміщення та підймання вручну вантажу, а саме:

- для юнаків – 12,6 кг;
- для дівчат – 6,3 кг.

Студенти технікуму зобов'язані:

- виконувати вимоги з безпеки життєдіяльності, передбачені відповідними правилами та інструкціями, дотримуватися дисципліни, навчатися сумлінно;
- берегти обладнання, інвентар, матеріали, навчальні посібники тощо, бережливо ставитися до майна технікуму;
- сумлінно дотримуватись правил внутрішнього розпорядку технікуму, особистої гігієни і санітарних норм як на місці навчання та праці так і на вулиці чи вдома;
- виконувати лише ту роботу, яку доручив керівник, учитель;
- не входити до кабінету, аудиторії без дозволу керівника, учителя;
- не підходити до відкритих вікон, починаючи з другого поверху;
- не бігати в аудиторіях, кабінетах технікуму під час навчально-виховного процесу;
- не підходити близько до внутрішніх балконів та не перехилитися через них, не спускатися перилами сходів;
- не допускати грубощів, образ, застосування протиправних дій у вирішенні конфліктних ситуацій до оточуючих;
- не приносити до технікуму небезпечні предмети (ріжучі, колючі, вибухові, вогнебезпечні предмети, газові балончики, петарди та інше);
- не палити в приміщеннях та на території технікуму;
- не виносити з приміщень технікуму матеріальні цінності;
- співпрацювати з адміністрацією технікуму щодо створення безпечних умов для навчання та праці (своєчасно повідомляти про недоліки, які можуть призвести до небезпеки життєдіяльності під час навчально-виховного процесу).

Обставинами та причинами найбільш характерних нещасних випадків, що сталися у навчальних закладах за останні роки є:

- травмування внаслідок протиправних дій інших осіб (бійки між студентами, учнями під час перерв у коридорах, на вулиці);
- невиконання студентами, учнями правил безпеки під час проведення занять з фізичної культури і спорту у спортивному залі та на спортивному майданчику;
- невиконання студентами, учнями вимог інструкцій з безпеки життєдіяльності (бігання по коридорах навчальних закладів під час перерв, пустощі під час прийому їжі у їдальні).

Як прийняти відповідальне рішення?

Завжди намагатися діяти під час навчально-виховного процесу так, щоб це не викликало неприємних почуттів у вас та інших людей;

- перш ніж щось зробити чи сказати, оцінити наслідки своєї поведінки за допомогою почуттів;
- для цього уявити, як розвиватимуться події і які виникнуть почуття у вас та оточуючих (викладачів, адміністрації технікуму, студентів);
- якщо ці почуття неприємні, такий варіант поведінки неприйнятний, виберіть інший;
- якщо ці почуття приємні, цей варіант прийнятний.

Ні один студент не повинен приступати до практичних занять чи самостійної роботи на станку без належної перевірки знань з охорони праці, відносно спеціальності.

Учбове місце студента повинно бути організовано так, щоб попередити можливість нещасного випадку. Кожне робоче місце повинно бути обладнане спеціальними пристроями, полицями для зберігання інструменту і т.п.

Виконання вимог інструкцій, нормативних актів з безпеки життєдіяльності, правил безпечної роботи під час навчально-виховного процесу, співпраця з адміністрацією технікуму щодо створення безпечних умов для навчання, є запорукою безпеки студентів та оточуючих.

3 Вимоги пожежної безпеки у технікумі. Правила пожежної безпеки. Правила поведінки під час пожежі у технікумі.

Кожен студент технікуму зобов'язаний знати та точно виконувати правила пожежної безпеки, а при виникненні пожежі, заспокоївшись, чітко виконувати вимоги інструкції та вказівки дорослих щодо виходу у безпечне місце.

У приміщеннях та на території технікуму суворо забороняється палити, розпивати спиртні напої, знаходитися у стані алкогольного та наркотичного сп'яніння. У приміщеннях не можна застосовувати відкритий вогонь (паяльні лампи, факели тощо). На території технікуму не дозволяється розкладання вогнищ, спалювання сміття, відходів, пакувальних матеріалів.

Ні в якому разі не залишати без нагляду ввімкнені в електромережу комп'ютери.

Під час експлуатації електроустановок **не дозволяється:**

- використовувати кабелі і проводи із пошкодженою ізоляцією;
- переносити ввімкнені прилади та ремонтувати обладнання, яке знаходиться під напругою;
- залишати без нагляду ввімкнені в електромережу нагрівальні прилади, обладнання;
- користуватись пошкодженими (несправними) розетками, вимикачами;
- зав'язувати і скручувати електропроводи;
- застосовувати саморобні подовжувачі.

Забороняється самостійно усувати несправності електромережі та електрообладнання.

Черговим студентам обов'язково після закінчення занять необхідно зачинити вікна в аудиторії, кабінеті, вимкнути освітлення, електроживлення приладів та обладнання. Оглянути приміщення, переконавшись у відсутності порушень, що можуть призвести до пожежі, і тільки після цього замкнути двері кабінету, аудиторії. У разі ж виникнення будь-яких порушень, терміново доповісти керівнику, вчителю.

Студент, який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння, тління різних матеріалів, підвищення температури у приміщенні тощо), негайно повідомити про це за тел. **101** до пожежної частини, при цьому слід чітко назвати адресу об'єкту, місце виникнення пожежі, кількість поверхів, а також своє прізвище. Після цього розпочати евакуацію з будівлі у безпечне місце, під керівництвом дорослих, згідно з планом евакуації.

Забороняється використовувати пожежний інвентар для потреб, не пов'язаних із пожежегасінням.

Правила поведінки студента під час пожежі у навчальному закладі у випадку, коли поруч немає дорослої людини:

1. Якщо пожежа виникла у приміщенні де знаходиться студент у цю мить:

- негайно заспокоїтись;
- якщо є можливість вийти з приміщення через двері, необхідно рятуватися самому і допомогти іншим людям;
- якщо вихід перекрито вогнем, але студент знаходиться не вище другого поверху або поруч є дерево чи пожежна драбина, треба вибиратися з приміщення через вікно;
- під час пожежі не можна ховатися у глухі кути, під парти, шафи тощо;
- необхідно захищати органи дихання і, по можливості, закрити щілини під дверима (краще вологими ганчірками);
- треба подавати сигнали рятувальникам.

2. Якщо пожежа у коридорі навчального закладу:

- негайно заспокоїтись;
- перш ніж визирнути у коридор, треба обережно торкнутися тильною стороною долоні ручки вхідних дверей. Якщо вона гаряча, не можна відчиняти дверей – **там пожежа**;
- якщо ручка дверей холодна, можна визирнути у коридор. Якщо там вогонь або багато диму, негайно треба зачинити двері;

- якщо диму не багато, але він іде знизу, це означає, що пожежа на нижніх поверхах. Вниз спускатися не можна. Необхідно зайти до приміщення (кабінет, аудиторія), зачинити щільно двері та чекати на допомогу рятувальників;

- якщо ж неможливо залишити приміщення та у студента є мобільний зв'язок, терміново треба зателефонувати за номером **101**, щоб повідомити про себе. Потім зачинитися у приміщенні з виходом до вікна;

- якщо пожежа виникла вище поверхом необхідно, попередньо захистивши органи дихання, спускатися сходами вниз.

4. Радіаційна безпека. Дії у разі надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру.

У місцевості ДУ з обліком фізико-географічних особливостей, аналізом довголітніх спостережень за епідеміологічною, метеорологічною обстановкою, наявністю потенціально небезпечних для населення підприємств та споруд різного характеру поблизу ДУ можливі виникнення таких надзвичайних ситуацій (НС):

- радіаційне забруднення та зараження місцевості у разі аварії на Запорізькій АЕС;
- зараження при перевезенні (СДОР) сильнодіючих отруйних речовин при виникненні аварії на залізниці (автотранспорті) – розташованих у трьох кілометровій зоні;
- пожежі на об'єктах народного господарства або в ДУ;
- часткове затоплення нашого міста при прориві Кременчуцької ГРЕС;
- затоплення при інтенсивному таненні снігу у весняний період та паводковому розливі річок;
- стихійні лиха, що спричиняються явищами природи (снігові бурі, смерчі, урагани та інш.).

Про загрозу та виникнення НС радіоактивного, хімічного, бактеріологічного зараження, катастрофічного затоплення та інших видів небезпеки ДУ, місцевий штаб ЦО обов'язково сповіщає по радіо, телебаченню, пресу. І якщо отримане таке повідомлення, або ця інформація була отримана у технікумі, необхідно чітко виконати усі рекомендації, щоб не наражати себе та оточуючих людей на небезпеку.

1. Правила безпечної поведінки під час грози.

- якщо гроза застала вдома, зачиніть вікна, двері, вимкніть з розеток електроприлади, не виходьте з дому;
- якщо гроза застала надворі, намагайтеся сховатися в найближчому приміщенні;
- якщо під час грози знаходитесь на відкритому місці, сховайтеся у яру, під кущами;
- не ховайтеся від грози під високим поодиноким деревом, високовольтною лінією електропередач, у річці;
- відкладіть від себе усі металеві речі на 15-20 метрів;
- якщо гроза застала у автомобілі – залишайтеся у ньому.

2. Як урятуватись під час пожежі у степу (лісі):

- відчувши сильний запах диму або побачивши вогонь, перш за все заспокойтесь і визначте напрям вітру;
- якщо вітер дме у напрямку пожежі – йдіть проти вітру;
- якщо у лісі горить тільки пригрунтовий покрив (листя, хвоя, трава), це означає, що пожежа низова. Її фронт можна швидко перебігти, рухаючись проти вітру і захищаючи органи дихання верхнім одягом;
- якщо у лісі горять дерева або у степу висока трава, це означає, що виникла дуже небезпечна верхова пожежа;
- якщо поблизу є водойма, за змогою перечекайте у воді, поки пройде фронт вогню, захищайте органи дихання вологим одягом;
- якщо поблизу немає водойми, рухайтесь перпендикулярно до напрямку вітру.

3. Правила безпечної поведінки під час землетрусу:

- до значних руйнувань призводять землетруси силою більше 5-ти балів;
- під час землетрусу намагаються вийти з будинку, перебуваючи на 1-2 поверхах;
- у приміщенні необхідно ховатися у проїмах внутрішніх дверей, в арках капітальних стін;

- на відкритому місці триматися на безпечній відстані від лінії електропередач, великих будівель, мостів.

4. Як діяти, опинившись під завалом у зруйнованому будинку:

- покликати на допомогу;
- якщо хтось відгукнувся, повідомити місце перебування і що сталося;
- спокійно чекати, поки розберуть завал;
- якщо ніхто не чує, спробувати вивільнити руки і ноги;
- роздивитись, якими предметами завалений;
- якщо вони не надто важкі, обережно розбирати завал. Намагатися не зачепити те, на чому все тримається;
- якщо не видно, чим завалений, або предмети, які на вас впали, дуже важкі, терпляче кликати на допомогу кілька годин;
- якщо ніхто не чує, все-таки спробувати розібрати завал;
- звільнившись, оглянути себе. Якщо необхідно, надати собі першу допомогу: зупинити кровотечу, зафіксувати зламану кінцівку;
- якщо не зможете вибратись з будинку, намагайтеся сповістити про себе (по мобільному телефону, стукайте по трубах опалення, голосно кличте на допомогу);
- очікуючи на допомогу, намагайтеся уникнути переохолодження, а саме: постеліть щось на підлогу, ляжте на бік, підклавши під себе руку, коліна підтягніть до грудей.

5. Правила поведінки на підтопленій території:

- якщо повинь застала вдома, вимкніть електрику та газ, перенесіть необхідні речі на верхні поверхи, на горище, взуйте гумові чоботи, одягніть куртку. Візьміть запас води і продуктів харчування;
- якщо немає можливості вибратися з будинку і пройти до пункту евакуації або на підвищене місце, перейдіть на верхній поверх або горище і кличте на допомогу;
- якщо вода застала в лісі або полі, знайдіть предмет, який допоможе утриматися на воді, вийдіть на підвищене місце або залізьте на дерево і кличте на допомогу.

5. Безпека дорожнього руху. Поведінка на вулиці.

Учасниками дорожнього руху є особи, які використовують автомобільні дороги, вулиці, залізничні переїзди або інші місця, призначені для пересування людей та перевезення вантажів за допомогою транспортних засобів. До учасників дорожнього руху відносяться водії та пасажирки транспортних засобів, пішоходи, велосипедисти, особи які пересуваються в інвалідних візках , погоничі тварин.

Студенти технікуму зобов'язані:

- вивчати на уроках «ОБЖ» правила дорожнього руху і неухильно дотримуватись їх та інших нормативних актів з питань безпеки дорожнього руху;
- створювати безпечні умови для дорожнього руху, не завдавати своїми діями або бездіяльністю шкоди підприємствам, установам, організаціям, технікуму, собі та оточуючим.

Студенти технікуму під час знаходження на вулиці за межами навчального закладу повинні:

- поводитися спокійно та впевнено;
- якщо пізно повертаєтесь додому, уникайте задвірків, пустирів, густих заростей;
- рухатися по тротуарах, пішохідних доріжках, узбіччях, а у разі їх відсутності – по краю проїжджої частини автомобільної дороги чи вулиці;
- перетинати проїжджу частину автомобільної дороги, вулиці по пішохідних переходах, а у разі їх відсутності – на перехрестях по лінії тротуарів і узбіч;
- керуватися сигналами світлофора в місцях, де дорожній рух регулюється;
- не зупинятися, без потреби, на проїжджій частині автомобільної дороги, вулиці, залізничному переїзді;
- стримуватися від переходу проїжджої частини при наближенні транспортного засобу з ввімкненим проблісковим маячком та спеціальним звуковим сигналом;

- не виходити на проїжджу частину із-за нерухомого транспортного засобу або іншої перешкоди, що обмежує видимість, не переконавшись у відсутності транспортних засобів, що наближаються;
- здійснювати посадку і висадку лише після повного припинення руху транспортного засобу;
- не відволікати увагу водія від керування транспортним засобом;
- під час руху на автомобілі, бути пристебнутим поясом безпеки, а на мотоциклі - в застебнутому мотошоломі.

6. Побутовий травматизм, попередження та дії у разі нещасних випадків у побуті.

Під нещасними випадками у побуті слід розуміти не пов'язані з навчально-виховним процесом травми, у тому числі отримані внаслідок заподіяних тілесних ушкоджень іншою особою, отруєння, самогубства, опіки, обмороження, утоплення, ураження електричним струмом, блискавкою, травми, отримані внаслідок стихійного лиха, контакту з тваринами тощо, які призвели до ушкодження здоро'я потерпілих.

Лікувально-профілактичні заклади, до яких звернулись або були доставлені потерпілі, ведуть реєстрацію нещасних випадків в окремому журналі за встановленою формою.

Причинами нещасного випадку у побуті можуть бути:

- події, пов'язані з транспортом, а саме: вхід і вихід з транспорту;
- дорожньо-транспортні пригоди (наїзд або зіткнення транспортних засобів);
- нещасні випадки, пов'язані з дорожньо-будівельною, сільськогосподарською технікою;
- травми отримані у процесі використання газу у побуті;
- випадкові падіння потерпілого під час пересування;
- дія предметів та деталей, що рухаються, обертаються;
- ураження електричним струмом у разі доторкання до лінії електропередач або обірваних проводів;
- ураження електричним струмом у разі користування несправними побутовими електроприладами;
- вплив екстремальних температур (опіки, теплові удари);
- випадкові отруєння: продуктами харчування, алкогольними та безалкогольними напоями, наркотичними засобами, психотропними речовинами, грибами, ліками, медикаментозними препаратами та іншими речовинами;
- використання холодної та вогнепальної зброї;
- техногенне та стихійне лихо, дія сил природи.

Місцем виникнення нещасного випадку у побуті може бути:

- навчально-виховний заклад ;
- адміністративний будинок, лікувально-профілактичний заклад або донорський пункт;
- видовищний або спортивний заклад;
- місце організованого або неорганізованого відпочинку ;
- місце для занять спортом;
- торгівельний об'єкт або об'єкт громадського харчування;
- місце проживання, дача, садова та присадибна ділянка, гараж, город;
- дорога, вулиця, тротуар, стежка, сходи, ліфти будинків, транспортні засоби.

Одним з видів нещасних випадків у побуті є ураження електричним струмом.

Особливості електротравматизму:

- організм людини не наділений властивістю, за допомогою якої можна було б визначити наявність електроструму;
- електротравма може виникнути без безпосереднього контакту зі струмопровідниками, частинами обладнання (ураження через електричну дугу, крокову напругу тощо);
- електричний струм, проходячи через тіло людини, діє не тільки в місцях контактів і на шляху проходження через організм, а й на центральну нервову систему, що спричиняє ураження внутрішніх органів (порушення нормальної діяльності серця, зупинку дихання тощо).

Дія електричного струму на організм людини супроводжується зовнішнім ураженням тканин та

органів у вигляді механічних ушкоджень, електричних знаків, електрометалізації шкіри, опіків. Тривалість проходження електричного струму через організм людини впливає на кінцевий результат ураження – чим довше проходження струму, тим більша можливість тяжкого і смертельного наслідку.

Правильне користування електричною енергією виключає випадки ураження електричним струмом, а саме:

- справний стан ізоляції електропроводів, електроприладів та апаратів, електричних щитків, вимикачів, штепсельних розеток, лампових патронів і світильників, а також електрошнурів, з допомогою яких вмикають в електромережу електроприлади. Тому необхідно слідкувати за станом ізоляції, забезпечуючи своєчасний ремонт;
- захист від коротких замикань у електропроводці повинен бути завжди справним (автомати, пробкові запобіжники);
- заміна заводських запобіжників, навіть тимчасово, усілякими металевими провідниками «жучками», може стати причиною нещасного випадку чи пожежі;

НЕ МОЖНА:

- підвішувати електропровід на цвяхах, металевих і дерев'яних предметах;
- перекручувати проводи;
- закладати провід і шнури за газові і водопровідні труби, за батареї опалення;
- витягати вилку з розетки за шнур;
- забивати у довільні місця стіни цвяхи, костилі тощо у будинках, де скрита електропроводка. Ці роботи можна здійснювати лише після того, коли переконалися у відсутності в данному місці електропроводки;
- проводити чистку освітлювальної арматури при ввімкненому вимикачі мокрими чи вологими ганчірками;
- замінювати під напругою пошкоджені вимикачі, лампові патрони, штепсельні розетки, електроприлади і апарати;
- торкатися одночасно батареї опалення, водопровідних труб та інших заземлених металевих конструкцій при користуванні переносними електроінструментами.

Небезпека ураження електричним струмом може виникнути також у таких випадках:

- при користуванні електроприладами у несправному стані;
- при користуванні електроприладами із пошкодженою ізоляцією;
- при користуванні електроплиткою із відкритою спіраллю або саморобною електроплиткою;
- при заповненні водою електронагрівальних приладів, вже увімкнених в електромережу (чайників, каструль, самоварів тощо);
- при застосуванні оголених кінців проводу замість штепсельних вилок;
- при встановленні вимикачів, штепсельних розеток у вологих приміщеннях (підвали, ванні кімнати, туалети);
- при встановленні пральних машин у вологих приміщеннях.

Пам'ятка для тих, хто опинився у небезпечній ситуації:

- необхідно терміново оцінити рівень небезпеки і заспокоїтись. Якщо ситуація загрожує життю, часу на роздуми немає – негайно дійте;
- якщо загрози життю немає, спочатку заспокойтеся, заспокойте оточуючих, оцініть ситуацію і тільки тоді дійте;
- якщо потрібно і є можливість (мобільний чи стаціонарний телефон), викличте «швидку допомогу» за телефоном **103**;
- при потребі надайте потерпілому першу (долікарську) допомогу;
- якщо не впораєтеся із ситуацією, складіть якнайшвидше план дій і виконуйте його;
- якщо потрібна допомога і є можливість, зверніться до рятувальних служб, родичів, сусідів, випадкових перехожих;
- якщо допомога не надходить, не втрачайте надії, не впадайте у відчай - ситуація може змінитися на краще наступної миті.

Безпечно користування газовими приладами у побуті:

Щоб не сталося біди у ваших оселях з вами, вашими рідними, близькими людьми, друзями,

знайомими, сусідами необхідно обов'язково дотримуватись правил користування природним газом, а саме:

- забороняється допускати до користування газовими приладами непроінструкованих осіб, неповнолітніх, осіб в наркотичному та нетверезому стані;
- перед ввімкненням газових приладів необхідно обов'язково перевірити тягу;
- не дозволяється використовувати газові печі, духовки для опалення приміщень та сушіння білизни;
- перед початком і впродовж опалювального сезону, всі побутові газові прилади, котли і печі, а також вентиляційні отвори та димарі необхідно перевіряти на справність, регулярно очищати від золи та нагару;
- монтажні (демонтажні), ремонтні та профілактичні роботи на газовому обладнанні, мають виконувати лише **фахівці**;
- якщо у приміщенні відчувається запах газу, слід негайно вимкнути усі газові прилади, здійснити провітрювання і терміново викликати аварійну газову службу по телефону **104**;
- категорично забороняється у загазованому приміщенні вмикати світло та електроприлади. Такі дії можуть призвести до вибуху або інших непередбачуваних наслідків.
- при отруєнні чадним газом необхідно терміново викликати швидку допомогу по телефону **103**.

7. Перша (долікарська) допомога у разі нещасних випадків, надзвичайних ситуацій, подій тощо.

При нещасних випадках дуже важливо до приїзду лікаря своєчасно надати потерпілому першу (долікарську) допомогу.

Контроль за організацією надання першої (долікарської) допомоги, наявністю та комплектністю аптечок, справністю пристосувань та засобів надання першої допомоги, а також навчання студентів технікуму у наданні долікарської допомоги, покладається на медичних працівників та адміністрацію навчального закладу.

Послідовність дій при наданні першої (долікарської) допомоги:

- вивести (винести) потерпілого з оточення, де стався нещасний випадок;
- вибрати потерпілому найбільш зручне положення, що забезпечує спокій;
- визначити вид травми (перелом, поранення, опік тощо);
- визначити загальний стан потерпілого, встановити, чи не порушені функції життєво важливих органів;
- зупинити кровотечу;
- зафіксувати місце перелому;
- вжити реанімаційних заходів (оживлення): штучне дихання, зовнішній масаж серця;
- обробити ушкоджені частини тіла.

Одночасно з наданням долікарської допомоги необхідно викликати швидку допомогу або підготувати транспорт для відправки потерпілого до найближчої медичної установи.

Повідомити адміністрацію технікуму про те, що трапилось. Дуже важливо знати обставини, за яких сталася травма, умови, час, годину і навіть хвилини, особливо, коли потерпілий втратив свідомість.

У разі різкого порушення або відсутності дихання, зупинки серця, негайно зробити штучне дихання, та зовнішній масаж серця і викликати за телефоном **103** швидку медичну допомогу.

Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом:

якнайшвидше звільнити потерпілого від дії електричного струму, а саме:

- вимкнути рубильник або викрутити запобіжник;
- вимкнути мережу живлення;
- сухою палицею відкинути від потерпілого провід, який знаходиться під напругою (якщо не вдається знеструмити установку чи проводи);
- відтягти потерпілого від електричних проводів, від струмопровідних частин установки;
- при напрузі в установках до 1000 В, можна взятися за сухий одяг потерпілого не

торкаючись відкритих частин його тіла. Слід при цьому користуватися гумовими рукавичками або намотати на руку шарф чи будь-який шматок сухої тканини, прогумований плащ. Рекомендується також стати на ізольований предмет (суху дошку, на згорток сухого спецодягу).

- при напрузі в електричних установках понад 1000 В, рятівник повинен одягти діелектричні боти, рукавиці і діяти діелектричною штангою. Якщо потерпілий при свідомості, його кладуть у зручне положення, накривають теплим покривалом і залишають у стані спокою до прибуття лікаря.
- якщо після звільнення від дії електротоку потерпілий не дихає, то йому потрібно негайно зробити штучне дихання «з рота в рот» або «з рота в ніс» і непрямий (зовнішній) масаж серця. **Штучне дихання робиться таким чином:** стають з лівого боку від потерпілого, підкладають під його потилицю ліву руку, а правою тиснуть на його лоб. Це забезпечить вільну прохідність гортані. Під лопатки потерпілому кладуть валик зі скрученого одягу, а рот витирають від слизу. Зробивши 2-3 глибоких вдихи, особа, яка надає допомогу, вдуває через марлю або хустку повітря із свого рота в рот або ніс потерпілого. При вдуванні повітря через рот особа, яка надає допомогу, закриває пальцями ніс потерпілого, а при вдуванні повітря через ніс, потерпілому закривають рот.

Після закінчення вдування повітря в рот чи ніс, потерпілому дають можливість вільного видиху. Частота вдування повітря потерпілому повинна бути 12-13 разів на хвилину.

За відсутності у потерпілого дихання і пульсу, йому потрібно разом із штучним диханням робити масаж серця.

Масаж серця робиться так:

потерпілого кладуть на спину на підлозі і звільняють грудну клітку від одягу. Особа яка надає допомогу, знаходиться з лівого боку від потерпілого. Долоньями двох рук натискає на нижню частину грудної клітки потерпілого з силою, щоб змістити її на 3-4 см. Після кожного натискування, потрібно швидко забирати руки з грудної клітки, щоб дати можливість їй випростатись. У такій ситуації операції чергуються, а саме: після 2-3 вдувань повітря, роблять 4-6 натискань на грудну клітку. Не можна натискувати на верхню частину грудної клітки. Не можна натискувати також на нижню частину ребер – це може призвести до їх перелому. Не можна натискувати нижче краю грудної клітки (на м'які тканини), щоб не пошкодити внутрішні органи. Для перевірки появи пульсу, масаж припиняють на 2-3 секунди. Перші ознаки того, що потерпілий приходить до свідомості це поява самостійного дихання, зменшення синюватості шкіри та поява пульсу.

Констатувати смерть має право лише лікар.

Надання першої допомоги при переломах, вивихах, розтягу зв'язок, суглобів, ударах.

При переломах, вивихах необхідно надати потерпілому зручне положення, яке виключає рухи пошкодженої частини тіла. Це досягається шляхом накладання шини, а за її відсутності, палиці, дошки, фанери тощо. Шина повинна бути накладена так, щоб були надійно зафіксовані два сусідні з місцем ушкодження суглоби (вище і нижче), а якщо перелом плеча чи стегна – то три суглоби. Накладають шину поверх одягу або кладуть під неї що-небудь м'яке – вату, шарф, рушник тощо. Шина повинна бути накладена так, щоб центр її знаходився на рівні перелому, а кінці накладалися на сусідні суглоби по обидва боки перелому.

Фіксація відкритого перелому вимагає дотримання додаткових умов. З метою попередження забруднення рани, необхідно змастити поверхню шкіри навколо рани йодом, попередньо зупинивши кровотечу та накласти стерильну пов'язку.

Особливо небезпечні травми хребта. У таких випадках необхідно обережно, не піднімаючи потерпілого, підсунути під його спину дошку, щит, двері тощо.

При переломі ребер необхідно забинтувати груди або стягнути їх рушником під час видиху.

При ушкодженні кісток тазу, необхідно обережно стягнути його широким рушником, покласти потерпілого на тверді носі, а під зігнуті і розведені колінні суглоби підкласти

валик.

При переломах і вивихах кисті та пальців рук – кисть руки з вкладеним у долоню жмутом вати, бинта (пальці зігнуті), прикладають до шини, яка повинна починатися біля середини передпліччя і закінчуватися біля кінців пальців та перебинтовують.

При розтягу зв'язок суглобів – підняти хвору кінцівку догори, накласти холодний компрес та тісну пов'язку, створити спокій до прибуття лікаря.

При ударах забезпечити потерпілому повний спокій, накласти на місце удару холодний компрес. При ударах із синцями не слід класти примочки, місце удару змастити йодом і накласти пов'язку.

Надання першої допомоги при опіках, теплових ударах:

При наданні першої допомоги при опіках, теплових ударах слід швидко припинити дію високої температури. Це має особливо велике значення при займанні одягу і при опіках рідиною через одяг.

При займанні одягу необхідно загасити полум'я, негайно накинувши на людину, яка горить, будь-яку цупку тканину та щільно притиснути її до тіла. Тліючий одяг знімають або обливають його водою.

При промоканні одягу гарячою водою, його також необхідно облити холодною водою або швидко зірвати.

Швидке занурення обпеченого лица у холодну воду, зменшує біль і тяжкість опіку.

Місце опіків кислотами ретельно промивають струменем води протягом 10-15 хвилин. Обпечене місце необхідно промити 5% розчином перманганату калію або 10% розчином питної соди (одна чайна ложка на склянку води). На місце опіку накладають бинт.

Місце опіків їдкими лугами (каустичною содою, негашеним вапном) промивають проточною водою протягом 10-15 хвилин, а потім слабким розчином оцтової кислоти. Місце опіків накривають марлею.

При опіках не слід розрізати пухирі, видаляти смолистих речовин, що прилипли до обпеченого місця, віддирати шматки одягу які прилипли до рани.

При опіках очей електричною дугою, роблять холодні примочки з розчину борної кислоти, а потім потерпілого направляють у медичний заклад.

При появі різних ознак теплового або сонячного удару, потерпілого негайно виводять на свіже повітря, кладуть його, розстібають одяг, що утруднює дихання. На голову і на серце кладуть холодні компреси, дають пити велику кількість холодної води, а у тяжких випадках потерпілого обливають холодною водою.

При припиненні дихання або його утруднені, до прибуття лікаря потерпілому роблять штучне дихання.

Перша допомога при обмороженні, переохолодженні:

Обмороження виникає при місцевій дії холоду на тіло. Холод, діючи на судини, спричиняє їх звуження, внаслідок чого відбувається недостатнє кровопостачання певної ділянки тіла, що проявляється у збліднені шкіри. Якщо вчасно не буде надано першу допомогу, то це може спричинити відмирання тканини.

Розрізняють три ступені обмороження:

- перша – побіління і втрата чутливості;
- друга – почервоніння і поява «пухирів»;
- третя – омертвіння тканин, які набувають буро-червоного кольору.

При обмороженні 1-ого ступеня, слід розтерти обморожені ділянки тіла сухою теплою тканиною до почервоніння.

При обмороженні II-III-ого ступенів, необхідно накласти стерильні сухі пов'язки і забезпечити негайну доставку потерпілого до лікарні.

При легкому ступені переохолодження, тіло розігрівають розтиранням, дають випити кілька склянок теплої рідини.

При середньому і тяжкому ступенях – тіло енергійно розтирають вовняною тканиною до почервоніння шкіри, дають багато пити.

Надання першої допомоги при пораненні, кровотечі:

Перша допомога при **пораненні** та кровотечі зводиться до обережного накладання на рану індивідуального пакета. При цьому мити рану водою, змивати кров з рани забороняється. Якщо індивідуального пакета немає, використовуйте чисту носову хустинку. У цьому випадку приготовлену для перев'язування тканину змочіть йодом так, щоб пляма йоду трохи перебільшувала розміри рани.

При кровотечі необхідно підняти поранену кінцівку, закрити рану перев'язувальним матеріалом і притиснути ділянку біля неї на 4-5 хв., не торкаючись рани пальцем. Після цього рану треба забинтувати. При необхідності накладання джгута (якщо кровотеча продовжується), спочатку місце накладання обгортають м'яким матеріалом (тканиною, ватою тощо). Потім джгут розтягують і туго перетягують ним попередньо обгорнуту ділянку кінцівки доти, поки не припиниться кровотеча. Якщо джгута немає, застосовують інші матеріали (мотузку, ремінь, рушник тощо). Такий джгут зав'язують вузлом на зовнішньому боці кінцівки і використовують як закрутку. У вузол просувають важіль (паличку, металевий стержень), яким закручують закрутку до припинення кровотечі. Через **одну** годину після накладання джгута, його попускають на 5-10 хв., щоб не виникла небезпека омертвіння знекровленої кінцівки. При пораненні великих судин шиї і верхньої частини грудної клітки джгут не накладається. Кровотеча зупиняється при натисканні пальцем на поранену судину у самому місці поранення. При великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

Перша допомога при отруєнні:

Причиною отруєння є проникнення в організм людини різних токсичних речовин. Захворювання починається через 2-3 години, інколи через 20-26 годин.

Якщо причиною отруєння є вдихання продуктів горіння, то потерпілому необхідно забезпечити приплив свіжого повітря. Звільнити від одягу, який утруднює дихання, дати понюхати нашатирний спирт. На голову і груди покласти холодний компрес. У разі припинення дихання необхідно терміново робити штучне дихання.

При отруєнні кислотою, якщо немає симптомів, що свідчать про прорив шлунку або стравоходу (нестерпний біль за грудною кліткою або в ділянці шлунка), потерпілого слід напоїти розчином питної соди, водою.

При отруєнні лугом, потерпілому дають пити оцтової води, лимонного соку. За наявності підозри на прорив, потерпілому не можна нічого давати пити, а негайно транспортувати до лікарні.

При харчовому отруєнні потерпілому кілька разів промивають шлунок, примушуючи випити 1,5-2 л. води, а потім викликають блювання подразненням кореня язика до появи чистих промивних вод. Можна дати 8-10 таблеток активованого вугілля. Потім дають багато пити чаю, а ось будь-яку їжу давати не можна. Якщо після отруєння пройшло 1-2 години, необхідно давати потерпілому проносне (дві ст. ложки солі на склянку води). Для зменшення всмоктування отрути слизовою оболонкою шлунково-кишкового тракту, потерпілому можна дати розведені крохмаль або молоко. Щоб запобігти зупинці дихання і кровообігу, необхідне постійне спостереження за потерпілим.

Як діяти при харчовому отруєнні:

- за перших ознак харчового отруєння необхідно звернутися до лікаря або викликати швидку допомогу;
- якщо є підозра, що отруєння спричинили гриби, негайно викликати швидку допомогу, бо у цьому випадку кожна хвилина може коштувати життя;
- до прибуття лікарів бажано промити шлунок, а потім випити води або несолодкого чаю.

Перша допомога при ураженні хімічними речовинами:

- діти і люди похилого віку потребують негайної госпіталізації навіть при незначному ураженні хімічними речовинами;
- за перших ознак отруєння хімічними речовинами слід негайно викликати швидку допомогу. До лікарні обов'язково треба взяти посуд та етикетку від хімічної речовини, яка викликала отруєння;
- якщо хімічна речовина рідка, її треба негайно змити проточною водою протягом 15-30 хв;
- якщо хімічна речовина потрапила в очі, слід промивати їх холодною водою протягом 15-30

- хв. Око треба розплющити, а струмінь води спрямувати до його внутрішнього куточка;
- якщо речовина суха, її треба струсити чи зняти сухою хусточкою і ні в якому разі не здувати, щоб порошок не потрапив в очі. Тільки після цього уражене місце промивають водою;
 - дію деяких хімічних речовин можна знешкодити. Місце, обпечене оцтовою есенцією, можна обробити мильною водою чи слабким розчином харчової соди (одна чайна ложка на склянку води). А якщо опік спричинено засобом для чищення каналізаційних труб, знадобиться розчин лимонної кислоти (1/2 чайної ложки лимонної кислоти на склянку води) чи розведений наполовину харчовий оцет.

Відповідальний з
охорони праці

Л.М. Угнич

Узгоджено:

Заступник директора
з НР

В.Л. Пінчук

Заступник директора
з ВР

О.В. Ткач

Голова профспілки
студентів

М.С. Кравченко

Юрисконсульт

О.В. Брисін